

נעילת החג – אחרון של פסח
סעודת המשיח – סעודת הבעל שם טוב
שנת ה'תשע"ט

בסעודת שלישית סעודת נעילת החג, סעודת הבעל שם טוב שהוא סעודת המשיח, דיבר מהר"י נ"י דיבורים נפלאים מאד מעניני דיומא.

פתח ואמר מהר"י נ"י, מנהג ישראל קדושים לשבת ביחד בסעודת נעילת החג, על פי הפסוק (שיר השירים ז, ב) "מַה יָּפוּ פְעָמַיִךְ בַּנְּעָלִים בַּת נָדִיב" שהוא רמז לנעילת החג, והוא לשון של מנעול סגורה, שעושים מנעול על החג, שיהיה שמור לנו כל השנה כולה, ולא יעברו האורות של החג מאתנו עד עולם, וגם אחר כך עושים "אסרו חג" שקושרים ומאסרים את החג אצלינו בקשר עליון קשר של קיימא, כדי שיהיה בלתי אפשר לעבור מאתנו, רק ניקח אותה ביחד אתנו בכל השנה כולה לכל מקום שאנחנו הולכים, ונשאוב ממנה התחזקות חדשה בכל יום ויום.

הנה קראנו בהפטורת היום (אחרון של פסח - בחוץ לארץ), (ישעיה פרק י, לב) **עוֹד הַיּוֹם בְּנֹב לַעֲמֹד** וגו', והוא הפטרה של גילוי המשיח, ועל שם זה קורין את הסעודה הזאת ביום אחרון של פסח 'סעודת המשיח'. והוא 'סעודת הבעל שם טוב', כי ביום הזה נעשה נס נורא להבעל שם טוב שניצול ממות לחיים, ביחד עם בתו הצדקת מרת 'אדל' עליה השלום, ובזכות ההצלה הזאת נולד רבינו ז"ל, שכבר גילה רבינו ז"ל שמשיח יהיה מיוצאי חלציו. ולכן אצל אנשי שלומינו הסעודה הזאת יש לה חשיבות מיוחדת. ואם נתבונן קצת בהפטרת היום, נראה גילויים נוראים בסוד ביאת המשיח, ונוכל לקחת ממנו מוסר גדול לעובדא ולמעשה, כמו שפעם התבטא רבינו ז"ל ואמר שהספר מוסר שלו

הוא התנ"ך, לכן ראוי להתבונן בדברי הנביא בהפטרת היום, ונוציא לעצמינו התעוררות גדולה, לביאת המשיח במהרה בימינו, ולגאולתינו הפרטית, על דרך הפסוק (תהלים סט, יט) "קָרְבָה אֶל נַפְשִׁי גְּאָלָהּ".

הנביא פותח "עוֹד הַיּוֹם בְּנֹב לַעֲמֹד" וגו', שמספר מגאולת ציון וירושלים מידי שונאיו, ומביאת המשיח "וְיָצָא חֹטֶר מִגֵּזַע יִשָׁי וְנֵצֶר מִשָּׁרָשָׁיו יִפְרֶה: וְנָחָה עָלָיו רוּחַ ה' רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת ה': וַהֲרִיחוֹ בְּיִרְאַת ה' וְלֹא לְמַרְאֵה עֵינָיו יִשְׁפּוֹט וְלֹא לְמִשְׁמַע אָזְנָיו יוֹכִיחַ: וְשָׁפַט בְּצֶדֶק דַּלִּים וְהוֹכִיחַ בְּמִישׁוֹר לְעַנְוֵי אָרֶץ וְהִכָּה אֶרֶץ בְּשֵׁבֶט פִּיו וּבְרוּחַ שְׂפָתָיו יָמִית רָשָׁע", כי כל ענין המשיח יהיה ענין התפלה והתבודדות לגלות לכל העולם את הענין הזה של שיחה תפלה אליו יתברך, שעל שם זה נקרא משיח על שם "הַ'מְשִׂיחַ אֱלֹמִים"; כי כל ענינו של משיח הוא להכניס באדם את ענין התפלה שיחה לדבר ולשיח את כל לבו אליו יתברך, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו.

וממשיך הנביא (שם) "וְהָיָה צֶדֶק אֵזוֹר מָתְנָיו וְהָאֱמוּנָה אֵזוֹר חֲלָצָיו" כי 'אמונה - ותפלה' שניהם תלויים זה בזה, כמו שכתוב (תהלים קטז, י) "הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר" על ידי אמונה שהאדם מאמין שאין בלעדו יתברך כלל, על ידי זה הוא גם מדבר עמו יתברך, ועל ידי שמרבה לדבר עמו יתברך, כמו כן נכנסת בו האמונה יותר ויותר. ולכן על ידי שעבר עלינו כל ימי חג הפסח שאכלנו את המצה בשבעת הימים שהתורה הקדושה צוה אותנו (שמות יג, ו) "שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצֹּת" וכו', ופירושו הוא שנהיה נֶאֱכָל אל האמונה הקדושה שהוא המצה, ולכן אחרי הימים האלו שהמצה אכל אותנו, [פירושו שזכינו להיות נאכל אל האמונה שֶׁנַּעֲשֵׂנוּ עצמיות אחת וחתיכה אחד עם האמונה הקדושה] כי מצה הוא 'מיכלא דמהימנותא' מאכל של אמונה, כמבואר בזוהר (תצוה קפג:), על ידי זה נכנסה בנו האמונה הקדושה, ונפתח אצלינו הפה לדבר אליו יתברך בשיחה ותפלה, שזה כל ענינו של משיח, שיכבוש עמה את כל העולם, כמו שאמרנו בההפטרה "וְהִכָּה אֶרֶץ בְּשֵׁבֶט פִּיו וּבְרוּחַ שְׂפָתָיו יָמִית רָשָׁע" כמו שרביז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ב') שמשיח יכבוש את העולם רק על ידי תפלה, בלי שום כלי זיין, כי ענין התפלה זה עיקר כלי זיינו של משיח. וכל ענין חג הפסח מרמז על זה, כי **פסח** פירושו **פה-סח**, שהפה שלנו ירבה לדבר ולשיח עמו יתברך. וכמו ששמעתי פעם מהצדיק רבי משה מוויזניץ בני ברק זצ"ל שפירוש את הקטע 'חסל סדור פסח' בשם אביו או זקינו, **חסל סדו"ר**, לחסל את הר"ע שהוא בגימטריא סדו"ר, לזה זוכים על ידי **פה-סח כהלכתו**, שפה סח ומדבר כהלכתו, היינו על ידי ששומר את פיו ומקדשו רק בדיבורים קדושים אליו יתברך ושומר את עצמו לא ללכלך את הפה עם דיבורים אסורים, ודפח"ח.

ועל ענין זה צריך האדם להיות זהיר יותר, ודבר זה מרומז גם במה שאמרנו בההגדה "וחכמים אומרים כל ימי חייך להביא **לימות המשיח**", שהאדם צריך למסור את נפשו על ענין התפלה, וזה

לימות לשון מיתה ומסירות נפש, שהאדם ימסור את נפשו וימית את עצמו בעבור הענין של המשיח היינו לדבר ולשיח עמו יתברך בתפלה שיחה והתבודדות.

והנה הצדיקים האמיתיים כל מוחם ומחשבתם כל היום, הוא רק ׳איך לעשות נחת רוח להבורא יתברך שמו׳, והם מוכנים למסור את נפשם בעבורו יתברך. וידוע סיפור של הבעל שם טוב שרצה לנסוע לארץ ישראל ולקח עמו את בתו אדל, שהיתה בעלת מדריגה גדולה מאד, ולא בחינם לקח אותה ביחד עמו להנסיעה הזאת, וכשהאניה עמדה להשבר, נתנו להבעל שם טוב את הברירה, אם לזרוק את הכתבים שלו, או בתו אדל, [כי הרי להבעל שם טוב הק׳ היה כתבים יקרים תחת ידו, יש אומרים שהיתה זה כתבים של הצדיק הקדוש רבי אדם בעל שם זצ"ל ויש אומרים (שמעתי מאדמו"ר מ׳סקאליע שהם נכדי הבעל שם טוב) שהיתה זאת כתב יד התהלים של דוד המלך. כי כנראה הבעל שם טוב הלך תמיד עם ספר התהלים בתוך כיסו, כי כבר דיברנו מזה בפרשת צו, שרש"י הקדוש אומר (על ויקרא פרק ו פסוק ב) "ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס". ופירשנו את זה כפשוטו שהאדם צריך להזהר שלא יהיה אצלו חסרון כיס, שלא יחסר לו ספרים בכיס, ושיסתובב תמיד עם איזה ספר בתוך הכיס שלו כגון תהלים ומשניות, והראשי תיבות של ת׳הלים מ׳שניות, הוא **תם**. כי מי שמתנהג כך להסתובב תמיד עם ת׳הלים ומ׳שניות בכיס, הוא מקיים אשרי **תמימי דרך**, כי הוא הולך בדרכי **התם** הקדוש כמו יעקב אבינו "וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם" (בראשית כה, כז).

והנה הבעל שם טוב בחר לזרוק את בתו אדל לים, כי ידע שהיא תהיה לה זכות עצמה והיא תנצל, ופעם כאשר רבינו ז"ל סיפר בשבחו של זקינו הצדקת מרת אדל, הפליג בשבחה מאד, ואמר שזקנתו אדל ע"ה תמיד היתה הולכת ומתסובבת ברצון חזק והשתוקקות נפלא "איך אני יכול לעשות עוד איזה נחת רוח להקדוש ברוך הוא?" וגם שמה של **אדל** לקח הבעל שם טוב מהפסוק (דברים לג, ב) "אֵ׳שׁ דָּ׳ת לָ׳מוֹ" כי זאת היתה מהותה, שהיתה אש דת ולוהטת באש ההתלהבות תמיד איך לעשות עוד נחת רוח לפניו יתברך, כי זה כל עבודתם של הצדיקים, והצדיקים תמיד הולכים ומסתובבים עם המחשבה הזאת איך להשרף על קידוש שמו יתברך.

ופעם אחת בא איזה בחור אל מוהרא"ש בישיבה ושאל את מוהרא"ש איך זוכים להיות ערליכע איד, [יהודי כשר וצדיק]? וענה לו מוהרא"ש תלך מעכשיו חצי יום תסתובב עם המחשבה הזאת הנאמר בצעטיל קטן מרבי אלימלך מליזענסק וז"ל שם **"בכל עת ורגע שהוא פנוי מן התורה ובפרט שהוא יושב בטל לבדו בחדר או שוכב על מטתו ואינו יכול לישן יהיה מהרהר במצות עשה זו של ונקדשתי בתוך בני ישראל וידמה בנפשו ויצייר במחשבתו כאלו אש גדול ונורא בוער לפניו עד לב השמים והוא בשביל קדושת השם יתברך שובר את טבעו ומפיל את עצמו להאש על קידוש השם יתברך ומחשבה טובה הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה, ונמצא שאינו שוכב ויושב בטל רק מקיים מצות עשה דאורייתא"** עיין שם.

וידוע שהצדיק הקדוש ה"בית יוסף" שחיבר את ה"שולחן ערוך" המקובל בכל העולם, זכה ללמוד עם "מגיד מן השמים" ועשה ספר "מגיד מישרים" אשר בו הוא כותב ומתאר הרבה דברים ששמע מהמגיד מן השמים שלמד אתו, ואחד מן הדברים שהמגיד אמר עליו הוא: שהוא זכה לפעול בשמים להסתלק על קידוש שמו יתברך, ומי שמכיר קצת את ההסטוריה של הבית יוסף יודע שהוא נפטר כדרך כל האדם ומנוחתו כבוד בצפת, ולא ידוע כלל עליו איזה סיפור שמת על קידוש השם, ואיך זה תואם עם מה שכתוב בספרו "מגיד מישרים" שהוא זכה לפעול בשמים להסתלק על קידוש השם? וענה על זה אחד מהצדיקים דבית בעלזא, שאף שאין ידוע לנו על מקרה מסויים שבו הוא זכה למסור את נפשו על קידוש שמו יתברך, אבל כל רגע הוא היה מוכן למסור את נפשו על קידוש השם, וזה היתה כל מחשבתו כל היום, איך למסור את נפשו על קידוש השם, כי צדיקים תמיד הולכים ומסתובבים עם מחשבה כזו, ורוצים למסור את נפשם אליו יתברך על קידוש השם, וכמו שרביז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קצג) שֶׁהַמַּחֲשָׁבָה שֶׁל הָאָדָם תַּקִּיפָה כָּל כָּךְ, עַד שֶׁאֶפְשָׁר לִמְסֹר נַפְשׁוֹ בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ מַמָּשׁ, דְּהַיְנוּ שֶׁיִּרְגִּישׁ צַעַר הַמִּיתָה מַמָּשׁ, עַל יְדֵי שֶׁיְּקַבֵּל עַל עַצְמוֹ בְּדַעְתּוֹ שֶׁהוּא מְרֻצֶּה לִמְסֹר נַפְשׁוֹ עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם בְּאֵיזֶה מִיתָה שֶׁתִּהְיֶה. וְאֶפְשָׁר לְחַזֵּק וּלְגַבֵּר הַמַּחֲשָׁבָה כָּל - כָּךְ, עַד שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁמְּקַבֵּל בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁהוּא מְרֻצֶּה לִמְסֹר נַפְשׁוֹ לָמוּת עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, אָזַי יַרְגִּישׁ צַעַר הַמִּיתָה מַמָּשׁ. וְזֶה שֶׁאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא (בְּרָכוֹת סא): 'כָּל יָמַי הָיִיתִי מִצְטַעֵר עַל פָּסוּק זֶה מָתַי יָבוֹא לְיָדִי וַאֲקַיְּמֶנּוּ' וְכוּ'. הַיְנוּ שֶׁבְּשָׁעַת קְרִיאַת - שְׁמַע שֶׁהָיָה רַבִּי עֲקִיבָא מְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית - דִּין, הָיָה מְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ מְסִירַת נַפְשׁוֹ בְּמַחֲשָׁבָה חֲזָקָה וְתַקִּיפָה כָּזוֹ, עַד שֶׁהָיָה מִצְטַעֵר וּמַרְגִּישׁ מַמָּשׁ יִסּוּרֵי הַמִּיתָה מַמָּשׁ, כְּאִלּוּ סוֹקְלִין וְשׂוֹרְפִין אוֹתוֹ מַמָּשׁ בְּלִי שׁוּם הֶפְרֵשׁ. וְזֶה 'כָּל יָמַי הָיִיתִי מִצְטַעֵר מָתַי יָבוֹא' וְכוּ' הַיְנוּ שֶׁמְּמַה שֶׁשִּׁעַרְתִּי וְקִבַּלְתִּי בְּדַעְתִּי 'מָתַי יָבוֹא לְיָדִי וַאֲקַיְּמֶנּוּ' לְמִסֹּר נַפְשִׁי עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם, מִזֶּה לְבַד הָיִיתִי מִצְטַעֵר וּמַרְגִּישׁ וְסוֹבֵל יִסּוּרֵי הַמִּיתָה מַמָּשׁ מֵהַקַּבָּלָה בְּמַחֲשָׁבָה לְבַד, עיין שם. וכך הוא עבודת הצדיקים שהם תמיד מוכנים למסור את נפשם אליו יתברך. וממשיך שמה רביז"ל (שם) ואומר: "וּכְשֶׁמְּחַזֵּק הַמַּחֲשָׁבָה בְּמְסִירַת נֶפֶשׁ כָּל - כָּךְ כַּנַּ"ל, יוּכַל לָמוּת מַמָּשׁ מִזֶּה הַצַּעַר כְּאִלּוּ הָיָה מֵת מִזּוֹ הַמִּיתָה בְּפֹעַל כִּי אֵין הֶפְרֵשׁ בֵּין הַמִּיתָה בְּפֹעַל לְהַצַּעַר שֶׁמַּרְגִּישׁ מֵהַמִּיתָה בְּמַחֲשָׁבָה כַּנַּ"ל. עַל כֵּן צָרִיךְ לִמְנֹעַ וּלְהַרְחִיק עַצְמוֹ לִבְלִי לִשָּׁאֵר שָׁם בְּעֵת שֶׁמַּרְגִּישׁ שֶׁקָּרוֹב שֶׁתֵּצֵא נַפְשׁוֹ, שֶׁלֹּא יָמוּת בְּלֹא עִתּוֹ חַס וְשָׁלוֹם", עיין שם. שצריכים לדעת עד כמה אפשר ללכת עם המחשבה הזאת, כי אם נכנסים בזה יותר מדי קרוב שתצא נפשו באמת. ומובא בספרים הקדושים שהענין הזה קרה לנדב ואביהוא, שנאמר בהם (ויקרא טז, א) "בְּקָרְבָתָם לִפְנֵי ה' וַיָּמֻתוּ" היינו שהתקרבו ונכנסו מאד בזה המחשבה בתוקף גדול, וחזקו את המחשבה בזה מאד, ולא הרחיקו את עצמם לבלי להשאר שם בשעה שהרגישו שֶׁקָּרוֹב שֶׁתֵּצֵא נַפְשָׁם, רק נשארו שם, ועל ידי זה קרה להם מה שקרה שמתו בלא עתם, כמו שרביז"ל כותב בהתורה הנ"ל.

כי הצדיקים תמיד מוכנים למסור את נפשם אליו יתברך, וכל ענין הצדיקים וכל ענינו וגילויו של משיח הוא ענין השיחה ותפלה אליו יתברך, אשר בזה הצדיקים מוסרים את נפשם ביותר להרבות

בתפילות ושירות ותשבחות אליו יתברך, וזה "כל ימי חייך להביא לימות המשיח" שהוא לשון 'מיתה' שהצדיקים ממיתים את עצמם היינו שמוסרים את נפשם על ענין התפלה אליו יתברך.

והנה, אף שהבעל שם טוב רצה לזרוק, או כפי נוסח אחר כבר זרק את בתו אדל לים, אבל היא אמרה להבעל שם טוב שאין זה כדאי, כי ממנה תצא נשמה כזו (היינו נשמת רבינו ז"ל) שיעשה כתבים יותר יפים מאלו הכתבים שיש להבעל שם טוב, ולכן עדיף לזרוק את הכתבים לים. כי רבינו ז"ל שיצא מבתו אדל עשה כתבים שמחיים ומחזקים את כל העולם, ומלמד אותם את ענין התפלה והתבודדות שכל אחד יחקה את דוד המלך, וישפוך שיחו ותפילתו אליו יתברך כמו דוד המלך עם התהלים שלו, שיעשה גם הוא ספר תהלים שלו.

והנה עכשיו הוא יום אחרון של פסח שהיה הנס הגדול של הבעל שם טוב שרצה לקרב את הגאולה על ידי נסיעתו לארץ ישראל למצוא את עצמו עם הצדיק הקדוש רבי חיים בן עטר זי"ע בעל ה"אור החיים", ואם מתבוננים רואים דבר נפלא שרצה הבעל שם טוב לעשות אז את היחוד הנפלא לְאַחֵד בין נשמות אחינו בני ישראל הספרדים והאשכנזים, שלא יהיה כלל פירוד לבבות בין עם ישראל (הנקרא בלשון העם 'גזענות'), אשר זה היה כל עניינו של מוהרא"ש ז"ל, שמסר את נפשו בימי חייו מאד על ענין הנ"ל לְאַחֵד בין נשמות ישראל שלא יהיה פירודים בין עם ישראל, ובזה רצה הבעל שם טוב הקדוש לקרב את הגאולה כבר אז, אבל לא איסתייע מילתא כי עדיין לא היתה הזמן הרצוי לזה, והיה אסור לדחוק את הקץ מחמת השלש שבועות שהשביע הקדוש ברוך הוא את עם ישראל שלא ידחקו את הקץ, (כמבואר בדברי חכמינו הקדושים במסכת כתובות קיא.), והווה מה דהווה כל הסיפור שהוצרך הבעל שם טוב לחזור, אבל מחמת הרצון החזק שהיה לו אף על פי שלא יצא מהכח אל הפועל, אבל בכל זאת זכה לעשות אחדות ולפרסם את לימודו של ה"אור החיים", עד כדי כך שכהיום אם תשאל מישהו אם הוא יודע מה זה ספר ה"אור החיים" הוא יאמר בוודאי זה איזה ספר מספרי החסידות של רבני האשכנזים הגדולים, כל כך התפרסם האור של הצדיק הזה, והתחיל הבעל שם טוב בזה את הייחוד הזה של אחדות עם ישראל. וזהו אותו ענין שכתוב בנביא של ההפטורה של היום "וְגָר זְאֵב עִם כֶּבֶשׂ וְנָמֵר עִם גְּדִי יִרְבָּץ וְעֵגֶל וּכְפִיר וּמְרִיא יַחְדָּו וְנַעַר קָטֹן נֹהֵג בָּהֶם וכו' וּפָרָה וָדֹב תִּרְעֶינָה יַחְדָּו יִרְבְּצוּ יַלְדֵיהֶן וְאַרְיֵה כַּבָּקָר יֹאכַל תֶּבֶן" שֶׁבְּעֵת הַגְּאוּלָה יִהְיֶה שָׁלוֹם הַנִּפְלָא וְלֹא יִהְיֶה שׂוּם פֵּרוּדִים כְּלָל, וְיוּכְלוּ לָדוּר בְּיַחַד זְאֵב עִם כֶּבֶשׂ נָמֵר עִם גְּדִי וְכוּ'.

והנה אף שלא זכה הבעל שם טוב להגיע בנסיעתו לארץ ישראל, למצוא את הצדיק הקדוש ה"אור החיים" זי"ע, אבל ה'אתחלתא דגאולה' כבר היתה אז, שמאז נתפרסם קדושתו של האור החיים הקדוש, דייקא על ידי הבעל שם טוב שגילה את מעלתו הגבוהה של הצדיק הזה, וכמובא מהחיד"א בספרו "שם הגדולים" וזה לשונו: **ושמענו כי עתה בפולוניא הם מחשיבים אותו (היינו ה"אור החיים") הרבה, ונדפס עוד שני פעמים. ונתעורר זה על ידי שהרב החסיד קדוש מורנו הרב רבי רבי**

ישראל בעל שם טוב הגיד גדולת נשמת מורנו הרב רבי חיים הנזכר, עיין שם. כי הבעל שם טוב הקדוש היה לו בזה כוונה מיוחדת, לקרב את הגאולה, כי ה"אור החיים" הקדוש היה מְמוֹצָא הַסְּפָרַדִּים הַנִּקְרָא ס"ט, (סְפָרַדִּי טָהוֹר), וכן היה איש קדוש וטהור באמת, ומובא בספרים הקדושים ששני הצדיקים האלו, הבעל שם טוב והאור החיים הקדוש שניהם היו מאד זהירים בענין הטהרה, וטבילת מקוה. ומה שכתוב (במשנה יומא פרק ג) כָּל הַמֵּסִיחַ אֶת רַגְלָיו טָעוּן טְבִילָה; קיימו הם במלוא מובן המילה. ואחד משני הצדיקים הללו היה נוהג לטבול במקוה טהרה גם אחרי הטלת מים. כל כך היו הצדיקים הללו זהירים בטהרתן.

וענין הטהרה זה דבר גדול מאד, וכבר אמרנו שאפילו אם אדם יודע שהוא טהור אבל ענין הרגילות של טבילה במקוה זה דבר עליון מאד, ומרומז גם בפסוק (במדבר יט, יח) "וְטָבַל בַּמַּיִם אִישׁ טָהוֹר" שאפילו אם אתה 'איש טהור' ראה גם אתה להיות זהיר בטבילה תמידית. כי ענין הטבילה במקוה טהרה מעלה על האדם טהרה עליונה, ומכשיר אותו להיות כלי לקבל בה קדושה וטהרה עצומה.

והנה כתוב בההפטורה בהמשך הפסוקים "**לֹא יָרֵעוּ וְלֹא יַשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קָדְשִׁי כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת ה' כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים**" ורביז"ל מבארו על פי פשוטו (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כא) שכמו המים מכסים לים ומלמעלה הכל נראה אותו דבר, אבל בעומק אין הים שוה כלל, כמו כן יהיה בהשגת אלקות שכל העולם יהיו מלאים בדעה לדעת את השם, כמו שכתוב כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת ה', שיתפשט דעת השם יתברך גילוי אלקות בכל העולם כולו, אבל בעומק כל אחד יזכה לקבל כפי מה שהוכשר את עצמו להיות כלי לקבל בו את הקדושה, כל חד כפום מה דמשער בליביה וכו', וכפי הכלי שהכין לעצמו.

והנה כאן בקריעת ים סוף מובא בספרים שהיה בזה סוד ענין טבילת מקוה. והמצריים חשבו שהקדוש ברוך הוא לא יכול להביא מבול של מים, לכן זרקו את כל הילדים לים, אבל הקדוש ברוך הוא שמשלם מדה כנגד מדה לא הביא עליהם מבול שיבוא עליהם וישטפם כמו המבול, אלא הביא את המצריים לתוך הים, שהם יבואו להים. ועם ישראל עברו בשלום, ומצריים נטבעו.

ואומר הנביא שלעתיד לבא יתקיים הפסוק "**לֹא יָרֵעוּ וְלֹא יַשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קָדְשִׁי כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ דֵּעָה אֶת יְהוָה כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים**" שיזכו להגיע לדעת כזו, ולמדריגות כאלו, כמו שהיה כאן במי הים סוף, שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי, וזה **כמים לים מכסים**, שיזכו אז לדעת גדולה כזו. וכמו שדיברנו שכל ענין השגת אלקות שזוכים הוא על ידי זהירות בטבילה במים, שזה גם הענין של הקריעת ים סוף שעברו בתוכו.

וזה כל ענינו של הצדיקים שמוסרים את נפשם בעבור הקדוש ברוך הוא ונזהרים בטבילת מקוה ועל ידי זה נמתק הדינים, וכבר אמר רבינו ז"ל (ספר המדות אות המתקת דין סימן נד) על ידי ישיבה

במקוה תחת המים, עד שלא יוכל להחזיק בעצמו הרוח והנשימה, נמתק הדין; ומציין מוהרנ"ת ז"ל את המראה מקום "הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ" (תהלים סט, ב) שעל ידי ישיבה במים שהגיעו עד נפש ולא יכולו להחזיק את הנשימה, על ידי זה בא הישועה, בבחינת "הושיעני אלקים" שממתיקים את מדת הדין המרומז בשם 'אלקים'. וזה הענין של שביעי ואחרון של פסח, ש'נחשון בן עמינדב' והחברי' שלו קפצו לתוך הים במסירות נפש, ועל ידי זה בא הישועה.

ומסיים הנביא "וְאָמַרְתָּ בַּיּוֹם הַהוּא אוֹדְךָ ה' כִּי אָנַפְתָּ בִּי יָשֹׁב אַפְּךָ וּתְנַחֲמֵנִי" שזה כל ענינו של רבינו ז"ל, וּתְנַחֲמֵנִי הוא האותיות 'נחמן' וגם האותיות 'תיו' שהוא לשון חקיקה ורשומה (כמבואר בלקו"מ חלק א' סימן א') שחוקקים את ענינו של רבינו ז"ל בתוך תוכנו בלבנו, וגם מרומז פה ענין ציון של רביז"ל "צַהֲלִי וָרֹנִּי 'יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן' כִּי גָדוֹל בְּקִרְבֵּךְ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל".

הקדוש ברוך הוא יזכינו להיות זהיר בטבילת מקוה, ולהיות דבוק בו יתברך בדביקות אמת בקדושה וטהרה, ונזכה להרבות בתפלה שיחה אליו יתברך, במסירות נפש, ונזכה לכל האורות של קריאת ים סוף, אמן.